

Paramaribo: een stad van kerken (2)

Paramaribo is een stad van veel kerken. De oudste is de Evangelische Broeder Gemeente (EBG), gesticht door de Duitse Hernhutters die als missionarissen werkten op de plantages en in de stad. Christopher Kersten (1733-1796) was de bekendste missionaris. In het pand naast de kerk van die gemeente begon hij een kleermakerij op 29 juni 1768, welke uitgroeide tot het grootste handelshuis van Suriname: Kersten nv, ofwel CKC (C. Kersten en Co).

TEKST NORBERT HENDRIKSE

Moeder Suriname met haar vijf kinderen, een symbool van de vijf belangrijke religies in het land: protestants, katholiek, joods, islam en het hindoelooft.

De Evangelische Broedergemeente (Unitas Fratrum), waarvan de leden Hernhutters of Moravische Broeders worden genoemd, is een pietistische kerkelijke opwekkingsbeweging, dateert uit de eerste helft van de 18e eeuw. Het zendingswerk concentreerde zich op de vele Surinaamse plantages. In 1839 werd op de plantage Berg en Dal de eerste kerk ingewijd.

Het oude warenhuis van de CKC Hotelmaatschappij nv werd op 20 april 1970 opgericht door C. Kersten & Co nv (CKC). In hetzelfde jaar werd begonnen met de bouw van Hotel Krasnapolsky, dat in 1973 werd geopend. Sinds 1 oktober 1997 is Hotel Krasnapolsky een zelfstandige dochteronderneming geworden van CKC. In 2004 werd in het oude Kersten een nieuw winkelcentrum geopend. Het oude warenhuis van Kersten is omgebouwd tot de CKC-Mall en biedt ruimte aan ongeveer 50 winkeltjes, verdeeld over twee verdiepingen. Er is een 'foodcourt' met etandjes en 150 zitplaatsen toegevoegd.

Kerken

Een greep uit enige interessante kerken van Paramaribo is de Hoogduitse Joodse synagoge, de Neve Shalom aan de Keizerstraat 82-84, een houten gebouw uit 1835. Een sobere maar indruk-

wekkende snoa met zandvloer, zoals de Curaçaose synagoge in Punda. Helaas zijn er nog maar 110 leden en nog wel een combinatie van Ashkenazische en Sefardische joden. De rabbi komt uit Los Angeles, maar vertrekt binnenkort en er is nog geen opvolger. De huidige voorzitter, mevrouw Lilly Duijn werkt keihard aan het behoud van de synagoge. Ze houdt wekelijks op de donderdag een rondleiding en bedelt letterlijk om aan inkomsten te komen voor het onderhoud van de snoa.

Buiten op het grasveld rond de snoa liggen rijen grafstenen, afkomstig van een joodse begraafplaats die werd opgeruimd om plaats te maken voor een benzinestation. Het zijn grafstenen van joodse families die gerelateerd zijn aan Sefardische joden uit Suriname. Namen als Robles de Medina, Abrahams, Eliazar, Emanuels, De Mezas, Bueno de Mesquita, Da Fonseca, Nassy. De Hoogduitse joden zijn begraven aan de Kwattaweg.

De eerste Joden die zich in Suriname vestigden in 1629 kwamen uit Portugal, Holland en Italië. Zij begonnen plantages aan de Cassipoerivier, thans de Jodensavanne. De graven van de joden en de ruïne van de synagoge op Jodensavanne zijn schoongemaakt en is nu een toeristische attractie.

Heel opvallend is dat pal naast

de synagoge een grote en moderne moskee staat, die werd gebouwd in 1971. Bovendien een hele grote zaal, maar praktisch leeg, met uitzondering van een kansel en een stapel boeken (Koran's). Het zijn moslims, die zich aan de regels van de Koran houden, echter niet zo fanatiek als de fundamentalisten. Ze worden begraven en niet gecremeerd zoals de Hindoes, want dat is tegen de regels van Mohammed. Hun moskee bevat ook geen beelden, in tegenstelling tot de tempel van de Hindoes, waar je beelden in overvloed vindt. Zoals bijvoorbeeld een openluchttempel met buitengewoon grote beelden aan de Weg naar Zee, waar door de Hindoes in Suriname nog op ouderwetse manier lijken gecremeerd worden op een strandpand. De protestantse Nederlands hervormde kerk is knus, met een lange geschiedenis.

Op 1 mei 1668 werd Suriname voor de tweede maal door de Zeeuw Abraham Crijnsen in bezit genomen voor Nederland. Aan boord van zijn vloot bevond zich ook Ds. Johan Basseliers, de eerste hervormde dominee in Suriname en daarom rekent men de hervormde kerk in Suriname te beginnen op 1 mei 1668.

Van gouverneur Van Sommeldijk kreeg Basseliers grote steun. In 1684 werd besloten tot instelling van een kerkboek, waarin aantekening zou worden gemaakt van alle gedoopten, huwelijken en sterfgevallen. Kerkdiensten werden gehouden op de bovenverdieping van het gebouw dat bestemd was voor de vergaderingen van de Raad van Politie. Dit gebouw was gevestigd in de toenmalige Oranjestad, het huidige Kerkplein in Paramaribo.

Op een groot ingelijst bord staan thans bij de ingang binnenin de kerk de namen van de predikanten van de Hervormde Gemeente vanaf 1668 tot heden. Op de lijst komen de namen voor van de dominees Sybrand van Dassel en Cornelis Conradi, die beiden ook predikant waren van de Fortkerk op Curaçao.

Kathedraal

De katholieke kathedraal van Paramaribo staat al jaren in de

steigers, om gerestaureerd te worden.

De R.K. kerkelijke autoriteiten kochten in 1824 het gebouw, dat gebruikt werd als Joods theater, genaamd: 'De Herrezen Phoenix' om als kerk te dienen, welke gesitueerd was op het terrein van de huidige kathedraal. Na ontvorming van het gebouw in 1826 vond de ingebruikname als kerk en pastorie plaats. In de volgende 50 - 60 jaar groeide de gemeentelijke sterk, zodat de kerk op den duur te klein bleek te zijn en werden er plannen gemaakt voor een nieuwe kerkgebouw. Frater Frans Harnes kreeg de opdracht om een hele nieuwe kerk te ontwerpen. Hij was geen architect, maar had als timmerman bijzonder veel ervaring. Hij had kleinere kerken opgezet in Suriname, onder andere Coronie. Buitenrust en Batavia, in welke gebouwen het latere ontwerp van de Kathedraal reeds te herkennen was. In

Opvallend grote en moderne moskee in het centrum van Paramaribo, aan de Keizerstraat.

FOTO'S SOLANGE HENDRIKSE

1882 keurde de bisschop het nieuwe ontwerp van Frans Harnes goed en in 1883 vond de eerste steenlegging plaats. De bouw duurde twee jaar en het moet in die tijd een hele sensatie zijn geweest om een dergelijk groot gebouw te zien verrijzen over het oude kerkgebouw heen. In 1885 vond dan de inzegening van de St. Petrus en Paulus kathedraal plaats, waarbij het interieur volledig vervaardigd is van cederhout.

In 1901 kwamen de torens erop, die het stadsgezicht van Paramaribo domineren. Opvallend is dat de kleuren geel en grijs van de kathedraal verschillen van de overige witgetinte gebouwen in de binnenstad.

Het gebouw hield stand en slechts kleine reparaties waren nodig, totdat in 1977 een eerste grote restauratie nodig bleek te zijn, die uit ontwikkelingsgeld werd gefinancierd. Tijdens deze

restauratie kon men al zien, dat het gebouw scheef begon te staan. Bezwaren en opmerkingen werden in het begin weggevoerd. Maar de scheefstand begon steeds grotere vormen aan te nemen na de oplevering, zodat in 1989 de kathedraal 52 cm uit het lood stond.

Binnenkort gaat de kathedraal weer open, zonder steigers. De huidige bisschop, Mgr. Wim de Bekker heeft grote plannen. Hij wil de katholieke kerk aanpassen aan de nieuwe ontwikkelingen van het land. Dat gaat hij doen samen met pastoor Alphons Baak die inmiddels afscheid heeft genomen van Curaçao.

De voormalige bisschop van Suriname, Mgr. Aloysius Zichem, nam in 2005 afscheid toen hij een beroerte kreeg en verlamd raakte. Hij was leerling van het Radulphus College op Curaçao.

(wordt vervolgd)

De oude Ashkenazische synagoge die gebruikt wordt door zowel de Ashkenazische als de Sefardische Joden, pal naast de moskee aan de Keizerstraat.

De Grote Stadskerk van de Evangelische Broeder Gemeente, die dateert uit 1778.

Grote hindoebelden bij de Weg naar Zee: Sri Ganesha (met slurf) en Sri Lakshmi.

De historische houten St. Petrus en Paulus kathedraal, die momenteel wordt gerenoveerd.